

ÓZONÉRTEKEZLET KATARBAN ALADDIN CSODALÁMPÁJA KOMPAKT IZZÓVAL

Lassan hagyománnyá válik, hogy a magaslégtér ózonréteg védelmére létrehozott Montreali Jegyzőkönyv részes országainak évente megrendezett konferenciájáról tudósítok a Légkör hasábjain. Teszem ezt első sorban akkor, ha a rendező ország viszonylag távolabbi hely, nem túl sok hazánkfia jut el oda, s ezért érdeklődésre tarthat számot a rövid bemutatása.

2008-ban a kicsi és gazdag arab ország Katar rendezte a konferenciát fővárosában, Dohában. A katarai környezetvédelmi miniszter nyitotta meg az ülést – amelyen 142 ország képviselője vett részt – kiemelve a globális problémák elleni küzdelmet. Ennek jegyében papírintes konferenciát hirdettek, s a katarai kormány laptopokat kölcsönzött a résztvevőknek, amelyek segítségével interneten keresztül minden információt eljuttattak. Ezeket a gépeket végül a UNEP-nek ajándékozták további papírintes célokra.

Ez a kép ötvözi talán legjobban a Katarban még fellelhető múltat és jelent

Az Arab-félszigetről a Perzsa (Arab)-öbölbe nyúló Katar-félszigeten lévő ország enyhén felboltozódó mészkőrétegekből álló, 80–100 méter magasan fekvő sivatagos alföld. A felszínt délkeleten

szélfúttá homokdűnék, a korallzatónyokkal övezett partok mentén sekély sós-agyagos mélyedések tagolják. Legmagasabb pontja 178 méter magas. Folyói, tavai nincsenek, időszakos vízfolyásai medrében csak a téli esőzések idején van rövid ideig víz.

A Baktérítőtől kevéssé északra fekszik, éghajlata sivatagi, 26°C átlagos hőmérséklettel, 45–50°C-os nyári hőségnapokkal. A novemberi időjárás az európai ember számára is kellemes. A 60–70 mm átlagos évi csapadék december és február között hull le. Ivóvizet a tengervíz desztillálásával nyernek. A fővárosban a víziközmű fejlesztése nem képes követni a növekedést, ezért a belvárosban is látható, amint a járdákon rendezetlenül egymásra fektetett vastag gumicsövekben vezetik a vizet. Fagyveszélytől nem kell tartaniuk. A félsziget belsejében, a források körül néhány oázis alakult ki.

Katar területe 11 427 km², népessége közelíti a 820 000-hez, bár egyes becslések másfél millióra teszik. 35 éve még csak mintegy 170 000 lakosa volt. A kőolajtermelés fellendülése óta nagy a bevándorlás a környező arab országokból, Pakisztánból, Indiából és Törökországból. A hatalmas építkezéseken kivétel nélkül vendégmunkások dol-

Helyi viseletű arab férfi pénzt vesz fel az ATM-nél

goznak, főleg indiaiak, gyakran késő este világításnál is. A helyi arabok nem igen végeznek fizikai munkát, legfeljebb az üzletet és az óriási autókat vezetik. Talán ezért is sok közöttük a túlsúlyos, amit azonban a helyi viselet, a gellabiyya elég jól takar.

Ennyi látható a helyi arab nőkből

A férfiak fehér színűt hordanak, a nők pedig feketét, s arcukat is eltakarják. Csak a két, gyakran kifestett szem látszik. Így a párválasztás elég sok meglepetést tartogathat.

Épülő toronyházak Dohában

Déli pihenőt tart ez a megfáradt helybéli atyafi

Az egyetlen fizikai dolgozó helybélit sikerült megörökítenem az alábbi képen. Ő cipőtisztító és javító vállalkozó. Mint látható, a suszternek itt sincs jó cipője.

Ucai cipőtisztító és javító Dohában

Katarban a férfiak majdnem kétszer annyian vannak, mint a nők. Talán ennek következménye, hogy feltűnően sok indiai fiatal férfi páros sétálgatott kézen fogva. A városi lakosság aránya magas, 93%.

Katarról már Ptolemaiosz is említést tett az i. e. 2. században írt könyvében. Nevét a területén egykor letelepedett kaldeusokról kapta. A perzsa és görög fennhatóság után az i. sz. 1. században arab törzsek vették birtokba a vidéket. 528-ban az Arab Kalifátus része lett, de mivel távol esett a birodalom nagy központjaitól (Bagdad, Damaszkusz, Medina), időről időre vallási reformátorok vagy önállóságra törő emírek kezébe került. A törökök 1536-ban foglalták el, és fennhatóságuk alatt maradt egészen 1868-ig, az angolok megjelenéséig. A Katari Emírséget 1868. szeptember 12-én kiáltották ki. Az ország 1916-ban brit védnökség lett, az uralkodó emír csak formálisan gyakorolta hatalmát. Amikor az angolok bejelentették, hogy 1971-ben kivonulnak a Perzsa-öböl térségéből, a part menti területek uralkodói egy föderáció létrehozását határozták el, amely meg is alakult (ma Egyesült Arab

Emírségek), de – Bahreinhez hasonlóan – Katar sem csatlakozott hozzá és 1971. szeptember 3-án kikiáltotta teljes függetlenségét. Azóta ez a nap nemzeti ünnepük. 1995-ben az emír fia megdöntötte apja hatalmát és jelentős reformokat vezetett be. Az 1999-ben első ízben megtartott választásokon nők is részt vehettek.

Fő gazdasági erőforrása a hatalmas kőolaj- és földgázkészlete. Az olajkutatással és -kitermeléssel külföldi társaságok foglalkoznak. Iparát kőolaj-finomítás, vegyipar és vaskohászat jellemzi. A tetemes bevételekből fejlett infrastruktúrát, szociális intézményrendszert (pl. ingyenes oktatás, amire szükség is van, mert az írástudatlanság aránya 17,5%) építettek ki. Élelmiszergazdaságának vezető ága a modern alapokra helyezett halászat, ami azonban a nemzeti össztermék csupán 1%-át teszi ki. 67%-ot az ipar, 32%-ot a szolgáltatások adnak. Egyes vidékeken öntözéses műveléssel zöldséget, kölest, kukoricát, datolya- és kókuszpálmát termesztenek. Állattenyésztéssel főleg nomád törzsek foglalkoznak. Az üzletekben főleg Szaúd-Arábiából származó élelmiszerek kaphatók.

Katar fővárosa Doha. A Katar-félsziget keleti partvidékén, egy védett, patkó alakú öbölben fekszik. Lakóinak száma elővárosokkal 600 000 körüli, bár 35 éve még csak 80 000-en lakták, akkor többségében arabok. Környéke már az ókorban lakott volt. A lakosság a 7. század óta mohamedán. A középkor vége felé Bida néven fontos kereskedelmi központ. 1517-ben portugál uralom alá, 1536-ban török kézre kerül. A kö-

Gyöngyhalászok emlékműve Dohában

zékporban halászatáról, elsősorban a gyöngyhalászatról volt híres. Ennek állít emléket egy nagyméretű öbölmenti szobor.

A jól védett kikötő kedvezett a Perzsa-öbölben használatos jellegzetes arab vitorlás csónakoknak. A gyöngyhalászat mára lehanyaglott, mert az olajbányászat biztosabb keresetet nyújt. Az uralkodó, Mohamed sejk 1868-ban kötötte az első védelmi szerződést az angolokkal. 1916-ban brit protektorátus lett. 1956-ban angolelles felkelés robbant ki itt. Doha 1971 szeptembere óta a független Katar fővárosa.

A dohai ózonvédelmi konferencia azért is emlékezetes marad számomra, mert egy évre megválasztottak a Montreali Jegyzőkönyv elnökének. Ez egyben elismerése annak is, hogy hazánk sokat tett az ózonszennyező anyagok kiváltása terén.

A konferencia elnöke munka közben

Katar iszlám ország. A napilapok a címdoldalon közlik a napi öt imádság pontos idejét, ami a Nap évi járásához igazodik. Ha eljön az imáidő, a minaretek tetejéről a modern müezzinek, azaz felvételről hangszórókon keresztül hívják az igazhitűeket imára. Ilyenkor a konferencia épületében, a parkokban, de még a focipályán edzés közben is megáll az élet, s térdre ereszkedve elvégzik a szertartást.

Közel laktam a jellegzetes keleti bazarhoz, amit itt szűknak neveznek. Bennem az ezeregy éjszaka meséit idézte. A kevés szabadidőmet főleg az itteni síkátorokban töltöttem nézelődéssel, egy kevés vásárlással. Más arab országoktól eltérően itt nem akaszkodnak rá a fehér emberre, nem akarnak feltétlenül

A szállodám előtti minaret, ami minden reggel hajnali fél öt körül ébresztett

rásózni valami hihetetlenül jó portékát. Különösen a fűszerüzletek vonzottak az illatok széles skálájával, bár a fűszerek zömét nem ismertem. Egy számomra elképesztően sokféle datolyát árusító üzletben kávéval és jemeni mézzel kínáltak. Az eladók zöme tudott angolul, a fiatalok valamivel jobban.

A képen az az idős fűszeres látható a boltjában, akinél pisztáciát

Fűszerüzlet a dohai bazárban

vásároltam, s megengedte, hogy lefényképezzem. A szúkban sok étterem is található, ami előtt nők és férfiak vízpipáznak békésen és iszogatják az üdítőjüket. A párnázott padokon csak a férfiak heverésznek. Éttermekben fordult elő, hogy a nők arca fedetlen volt. Mohamedán or-

A vízpipák vendégekre várnak.

A szúk egyik bejárata péntek délelőtt, amikor még nincsenek vendégek

szág lévén alkoholt nem árusítanak. A francia EU-elnökség fogadásán sem szolgáltak fel semmilyen alkoholos italt. Így aztán részeg emberrel nem találkoztam, s a közbiztonság is kiváló.

A dohai konferencia különleges élményt nyújtott, a kis arab ország érdekes egyvelege múltnak és jelennek.

Tóth Róbert

SOPRONI GYÖRGY NYUGDÍJBA VONULT

Közel negyed százados OMSZ-nál eltöltött eredményes munka után nyugdíjba vonult *Soproni György*. 1949. szeptember 15-én született Siójuton. Az általános iskola elvégzése után a siófoki Perczel Mór gimnáziumban tanult, majd érettségizett 1968-ban. Ezt követően szabályozástechnikai műszerész vég-

zettséget szerzett Budapesten. Rövid ideig Csepelen a Hőerőműnél dolgozott. 1970 és 1973 februárja között sorkatonai szolgálatát töltötte Körmenten a határőrségnél. Leszerelés után Csepelen, majd Siófokon a Kőolaj alkalmazásában állt. 1975 februárjában került a Meteorológiai Szolgálathoz Siófokra. Először mint észlelő, majd a viharjelző szolgálat segítésére a telexes adattovábbítás korszakában, mint technikus dolgozott. A 80-as években az ELTE által szervezett kétéves Met-III-as szaktanfolyamot is elvégezte. Siófokon a 80-as évek végétől a manuális adatfelviteli-térképkészítési feladatok megszűnése után ismét észlelői munkát végzett. Munkája során mindig törekedett feladatainak tökéletes elvégzésére. Szaktudását átadva,

segítségével sok új kolléga tanulhatta meg az időjárás megfigyelés-észlelés és mérések mesterségét. 1995-ben, Dombai Sándor nyugdíjba vonulása után állomásvezetőnek nevezték ki. Állomásvezetőként kollégáitól is elvárta a lelkiismeretes, pontos munkát. Mindig szívügye volt a meteorológiai állomás műszerezettségének jó, és tisztán tartott állapota. Tudta, hogy a pontos és jó megfigyelés és mérés az időjárás előrejelzés alapja.

Most 2009 október 24-vel nyugdíjba vonul, de reméljük, hogy kedvenc helyére, a siófoki vitorlás kikötőbe érkezve, illetve munkahelyi összejöveteleken még sokat találkozhatunk vele. Kollégái nevében kívánunk sok erőt, és jó egészséget a nyugdíjas évekhez.

Siófoki munkatársai